Skatteutskottets betänkande

1981/82:34

om vissa anslag för budgetåret 1982/83 inom handelsdepartementets verksamhetsområde (prop. 1981/82:100 bil. 14)

ELFTE HUVUDTITELN

Tullverket

G 1. Tullverket: Förvaltningskostnader. Regeringen har i proposition 1981/82:100 bilaga 14 (handelsdepartementet) under punkt G 1 (s. 81–87) föreslagit riksdagen

1. att till Tullverket: Förvaltningskostnader för budgetåret 1982/83 anvisa ett förslagsanslag av 636 727 000 kr.,

2. att godkänna den beräknade resultaträkningen för förvaltning av tullverkets fastigheter.

Motionerna

I detta sammanhang behandlar utskottet följande motioner:

1981/82:706 av Gunnel Jonäng (c) I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär åtgärder i syfte att komma till rätta med den ekonomiska brottsligheten vid import och export.

1981/82:861 (yrkande 1) av Åke Polstam (c) och Stig Josefson (c)

I motionen yrkas med hänvisning till motion 1981/82:859

1. att riksdagen hos regeringen begär en undersökning av omfattning och inriktning av den ekonomiska brottsligheten vid import och export samt en översyn av regler och rutiner för tullverket,

1981/82:1186 av Anders Högmark (m) och Erik Hovhammar (m)

I motionen hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om det angelägna av att från tullverkets sida inrätta en tullkammare i Växjö.

1981/82:1192 av Per-Axel Nilsson (s) och Gunhild Bolander (c)

I motionen hemställs att riksdagen uttalar sig för att utsjöbevakningsfartyg Tv 172 placeras på Gotland.

1981/82:2013 (yrkande 3) av Olof Palme m. fl. (s)

I motionen hemställs – med hänvisning till motion 1981/82:2012 – att riksdagen

3. beslutar att till *Tullverket: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1982/83 under elfte huvudtiteln utöver i proposition 1981/82:100 bil. 14 föreliggande förslagsanslag anvisa ytterligare 2 000 000 kr.

Utskottet

Tullverkets förvaltningskostnader

Med hänvisning till ökningen av tullverkets arbetsvolym och till de ökade krav på tullverkets medverkan som ställts i samband med bekämpningen av narkotikasmuggling och ekonomisk brottslighet och från miljöskyddssynpunkt förordar handelsministern att tullverkets förvaltningskostnader inte reduceras enligt de i övrigt tillämpade besparingsprinciperna. Därvid förutsätts tullverket prioritera bekämpningen av narkotikasmuggling och åtgärder mot ekonomisk brottslighet. Vidare aviseras att frågan om tullverkets narkotikabekämpning kommer att behandlas i en särskild proposition om alkohol- och narkotikafrågor. Utskottet avser att behandla vissa till utskottet remitterade motioner som gäller förstärkta insatser mot narkotikasmugglingen i anslutning till denna proposition. Av övriga motioner som utskottet behandlar nu i samband med budgetpropositionen är det endast en som tar upp frågan om anslagets storlek. Olof Palme m. fl. (s) begär i motion 2013 yrkande 3 att riksdagen skall anslå 2 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit till tullverkets förvaltningskostnader. I s-motionen 2012 motiveras detta yrkande bl. a. med hänvisning till den rapport som brottsförebyggnade rådet (BRÅ) under slutet av 1981 publicerade om ekonomisk brottslighet vid import och export. Motionärerna menar att resultatet av undersökningen antyder att sådan brottslighet är av betydande omfattning och att tullverkets resurser för stickprovskontroller därför bör förstärkas. Vidare förutsätts i motionen att det av tullverket planerade ABD-systemet för tulltaxering – det s. k. STINA-projektet – skall frigöra resurser för ökade kontrollaktioner. Eftersom detta projekt endast delvis kan beräknas medföra några resursförstärkningar under nästa budgetår, begärs den nämnda anslagsökningen.

Som motionärerna själva konstaterar kan man enligt utskottets mening inte dra några säkra eller långtgående slutsatser av den i BRÅ-rapporten redovisade undersökning som betecknas som en pilotundersökning och vars främsta syfte är att pröva vissa metoder för att undersöka felaktigheter i samband med in- och utförsel av varor. Den fråga som kan ställas med anledning av rapporten är därför inte hur tullverkets resurser bör förstärkas utan om det finns förutsättningar för en mera inträngande undersökning av den ekonomiska brottsligheten vid import och export. Utskottet återkommer till den frågan i det följande med anledning av vissa utredningsyrkanden. Den föreslagna anslagsökningen skulle enligt motionärerna användas till en utökning av kontrollpersonalen under nästa budgetår. Det bör med anledning härav framhållas att det fordras åtskillig utbildningstid innan nyanställd kontrollpersonal kan väntas göra några meningsfulla insatser. I avvaktan på STINA-projektets genomförande bör därför viss försiktighet iakttas i fråga om utbyggnaden av kontrollorganisationen. Enligt vad utskottet erfarit avser tullstyrelsen att genom omprioritering av tulltaxerings-

kontrollen frigöra vissa resurser för målinriktad spaning mot ekonomisk brottslighet. Tullstyrelsen planerar också särskilda vidareutbildningskurser i kontrollteknik för granskning av företagens datorredovisning. Dessa åtgärder är vad som på kort sikt ter sig möjligt att genomföra för att förstärka kontrollen. På något längre sikt kan ett utvidgat utnyttjande av datorer i tulltaxeringskontrollen bidra till att ytterligare effektivera verksamheten.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet, som i likhet med handelsministern finner det angeläget att tullverket kan bedriva sin verksamhet på oförändrad ambitionsnivå, det i propositionen förordade anslaget till tullverkets förvaltningskostnader. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motion 2013, yrkande 3.

Stationering av ett utsjöbevakningsfartyg på Gotland

Frågan om stationeringen av det under hösten 1981 levererade utsjöbevakningsfartyget Tv 172 var föremål för riksdagens prövning under förra våren, och utskottet konstaterade då att tullstyrelsen utfäst sig att fortlöpande bevaka möjligheterna att omstationera fartyget från Nynäshamn till Gotland men att svårigheterna att rekrytera kompetent personal från Gotland dittills omöjliggjort en sådan åtgärd.

Per-Axel Nilsson (s) och Gunhild Bolander (c) begär i motion 1192 ett riksdagsuttalande om en sådan omstationering och åberopar till stöd härför olika intressen av civil och militär art.

Tullstyrelsen har i skrivelse till regeringen den 2 februari 1982 utförligt redovisat de ansträngningar som gjorts för att kunna stationera fartyget på Gotland. Styrelsens bedömning är att svårigheten att bemanna Tv 172 med gotlänningar kommer att bestå tills vidare. Det torde därför enligt styrelsens mening inte vara realistiskt att räkna med att fartyget kan omstationeras till Gotland under de närmaste åren. Styrelsen förklarar sig dock beredd att vidta de utbildnings- och rekryteringsåtgärder som på längre sikt kan möjliggöra en sådan omstationering.

Såvitt utskottet kan finna råder det inte några delade meningar om att Tv 172 så snart det är möjligt från bemanningssynpunkt bör stationeras på Gotland. Med hänsyn till att fartyget inte kan bemannas med kompetent personal som är villig att bosätta sig på Gotland skulle en omstationering i dagens läge innebära att fartyget inte kan användas för avsett ändamål. Tillsättandet av de flesta till fartyget knutna befattningarna har redan ägt rum i samråd med vederbörande fackliga organisationer, och endast en mindre del av befattningshavarna har förklarat sig villiga att tjänstgöra ombord vid en omplacering till Gotland.

Det är enligt utskottets mening angeläget att tullverket fortlöpande

bevakar alla möjligheter att så snart det finns förutsättningar härför genomföra den avsedda omplaceringen.

Med det anförda anser utskottet motionen besvarad.

Inrättande av tullkammare i Växjö

En annan fråga rörande tullverkets organisation tas upp i motion 1186 av Anders Högmark och Erik Hovhammar (båda m). Motionärerna begär ett riksdagsuttalande om angelägenheten av att inrätta en tullkammare i Växjö och motiverar yrkandet med främst det ökade underlaget inom denna region. Av motiveringen i övrigt kan man få den uppfattningen att Växjöregionen skulle vara helt i avsaknad av tullservice. Så är emellertid inte fallet. I Växjö, som hör till Karlshamns tulldistrikt, finns en tullavdelning med full förtullningsrätt i fråga om varor som kommer in direkt eller transito med flyg. Denna avdelning granskar tulldeklarationerna från hemtagare inom regionen, f. n. 67 stycken, och lämnar även upplysningar i frågor avseende tullklarering.

Med hänsyn till att antalet företag i området med nämnvärd import som ej är hemtagare uppskattas vara obetydligt och behovet av transiteringsrätt för andra sändningar än flygtransporter bedöms som ringa har tullstyrelsen ansett att inrättandet av en tullkammare, som förutsätter en utökning av personalen, skulle medföra en oacceptabel resurssplittring. Verket överväger i stället att ersätta vissa mindre tullkammare på andra platser med tullavdelningar för att få lägre administrationskostnader.

Med hänvisning till det anförda finner utskottet att det inte föreligger bärande motiv för det i motionen begärda riksdagsuttalandet, varför utskottet avstyrker bifall till motion 1186.

Den ekonomiska brottsligheten vid import och export

Den tidigare nämnda BRÅ-rapporten om den ekonomiska brottsligheten vid import och export har också åberopats till stöd för andra åtgärder än det ovan behandlade kravet på anslagsökning. Gunnel Jonäng (c) begär i motion 706 åtgärder i syfte att komma till rätta med sådan brottslighet, och Åke Polstam och Stig Josefson (båda c) hemställer i motion 861 yrkande 1 om en undersökning av omfattningen och inriktningen av denna brottslighet och om en översyn av regler och rutiner för tullverket.

Som utskottet nämnt finns det skäl att med anledning av den i BRÅ-rapporten redovisade pilotundersökningen ta ställning till frågan om de indikationer på en inte obetydlig ekonomisk brottslighet som kommer fram i rapporten bör följas upp genom en mera omfattande och kostnadskrävande utredning.

Enligt vad utskottet erfarit har tullstyrelsen vidtagit vissa förberedelser för ett fortsatt utredningsarbete.

Utskottet finner i likhet med motionärerna att det är angeläget att kartlägga metoderna för och omfattningen av den ekonomiska brottsligheten vid import och export. En sådan undersökning bör också kunna bidra till att belysa de problem som konstaterats i fråga om tekoimporten från lågprisländer. Åtgärderna för att vid sådan införsel kringå importkvoteringarna bör enligt utskottets mening också ses som en form av ekonomisk brottslighet.

Som framgår av BRÅ-rapporten beräknas en mera omfattande utredning om import- och exportredovisningen dra förhållandevis stora kostnader.

Enligt utskottets mening bör emellertid de kostnader som läggs ned på en utredning av angivet slag kunna bli en för samhället mycket lönsam investering genom att den sannolikt kan bidra till att begränsa den ekonomiska brottsligheten.

Med hänvisning till det anförda förordar utskottet att riksdagen begär utredning om den ekonomiska brottsligheten vid import och export. Utskottet förutsätter att de merkostnader för tullverket som kan uppkomma i samband med utredningen kommer att ersättas genom särskild medelsanvisning. Utskottet tillstyrker således bifall till motion 861 yrkande 1. Yrkandet i motion 706 får härigenom anses vara i huvudsak tillgodosett.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. *beträffande tullverkets förvaltningskostnader*
   a) att riksdagen med avslag på motion 1981/82:2013 yrkande 3 till *Tullverket: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 636 727 000 kr.
   b) att riksdagen godkänner den i propositionen beräknade resultaträkningen för *förvaltning av tullverkets fastigheter*,
2. *beträffande stationering av ett utsjöbevakningsfartyg på Gotland*
   att riksdagen avslår motion 1981/82:1192,
3. *beträffande inrättande av tullkammare i Växjö*
   att riksdagen avslår motion 1981/82:1186,
4. *beträffande den ekonomiska brottsligheten vid import och export*
   att riksdagen med bifall till motion 1981/82:861 yrkande 1 och med anledning av motion 1981/82:706 begär att regeringen låter utreda den ekonomiska brottsligheten vid import och export i enlighet med vad utskottet anfört.

G 2. Tullverket: Anskaffning av viss materiel. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 2 (s. 87) och hemställer

att riksdagen till *Tullverket: Anskaffning av viss materiel* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.

G 3. Vissa byggnadsarbeten vid tullverket. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 3 (s. 88–89) och hemställer

att riksdagen till *Vissa byggnadsarbeten vid tullverket* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

Det allmänna tullpreferenssystemet

Utskottet

I propositionen begärs vidare godkännande av att bemyndigandet i 4 § tullförordningen får tillämpas i den omfattning som förordas i propositionen och av de ytterligare riktlinjer för tillämpningen av tullpreferenssystemet för u-länderna som där anges. Bakgrunden till dessa yrkanden är att kommerskollegium verkställt en utredning om preferenssystemet efter ett omfattande remissförfarande. Enligt remissinstansernas uppfattning har systemet fungerat väl. De utvidgningar av bemyndigandet som handelsministern nu begär innebär att regeringen skall kunna slopa undantag från preferensbehandling även i fråga om varor inom jordbruksområdet och att man i fortsättningen skall kunna ta hänsyn till ökande ekonomiska skillnader mellan u-länderna i syfte att uppnå största möjliga fördel för de fattigare inom u-landskretsen.

Utskottet, som finner förslagen stå i god överensstämmelse med riktlinjerna för den svenska biståndspolitiken, tillstyrker propositionen också i denna del.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. godkänner att bemyndigandet i 4 § tullförordningen får tillämpas i den omfattning som förordas i propositionen,
2. godkänner de ytterligare riktlinjer för tillämpningen av systemet med tullpreferenser för u-länderna som anges i propositionen.

Stockholm den 23 februari 1982

På skatteutskottets vägnar
ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wärnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m)*, Ingemar Hallenius (c), Olle Grahn (fp), Egon Jacobsson (s) och Anita Johansson (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

G 1 tullverkets förvaltningskostnader

av Erik Wärnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Olle Westberg i Hofors, Hagar Normark, Egon Jacobsson och Anita Johansson (samtliga s) som

dels anför följande:

Som utskottet funnit visar den av BRÅ verkställda utredningen om ekonomisk brottslighet vid import och export att sådan brottslighet sannolikt äger rum i en omfattning som man tidigare inte kunnat förutse. Vi är mot denna bakgrund ense med utskottet om att den nyssnämnda pilotundersökningen bör följas upp genom en mera omfattande utredning om metoderna för och omfattningen av denna brottslighet. Vi anser emellertid inte att samhället bör sitta med armarna i kors och avvakta resultatet av denna utredning innan tullverket får ökade resurser för kontrollen av varuströmmarna. I stället bör man enligt vår mening omgående förstärka kontrollresurserna i den omfattning som anges i s-motionen 2013 yrkande 3, alltså med 2 milj. kr. under nästa budgetår.

dels anser att utskottet i 1 mom. a) bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1981/82:2013 yrkande 3 till *Tullverket: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 638 727 000 kr.

GOTAB 70623 Stockholm 1982